

Van de Camp

bespreken en daarom vraag ik de minister ons schriftelijk te melden wat de resultaten zijn van zijn gesprek met het college van procureurs-generaal.

Minister **Korthals**: Ik ben inderdaad voornemens bij het college aan de orde te stellen dat men de slachtoffers en de nabestaanden niet alleen formeel op de hoogte dient te stellen, maar dat men hen ook duidelijk moet maken wat er allemaal gebeurt tijdens een strafproces. Er bestaan inderdaad allerlei te vermijden misverstanden tussen het openbaar ministerie aan de ene en slachtoffers en nabestaanden aan de andere kant. Ik zal dit met het college opnemen en de Kamer van de resultaten op de hoogte stellen.

De heer **Rabbae** (GroenLinks): Voorzitter! Als ik mij niet vergis, heeft de minister niet de mogelijkheid invloed uit te oefenen op het openbaar ministerie als men daar iemand wil raadplegen over een ingewikkeld vraagstuk.

Minister **Korthals**: Voorzitter! De heer Rabbae vergist zich niet. Deze hele kwestie valt uiteindelijk onder de verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie. Mij worden echter vragen gesteld en daarop antwoord ik nu. Als men het daar nodig vindt om gedragsdeskundigen bij een bepaalde zaak te betrekken, is dat hun goed recht en moeten zij dat ook zeker doen.

De heer **Patijn** (VVD): Voorzitter! Het onderwerp dat de heer Dittrich aan de orde stelt, roept sympathie op en vereist ook grote zorg. Ik ben het eens met de invalshoek die de minister hier kiest. Hij geeft aan dat vooral de kwaliteitsborging bij het OM en bij de opsporingsambtenaren moeten worden verzekerd. Het optreden tegenover slachtoffers of gelaedeerden dient hierbij centraal te staan. Een second-opinion-achtige constructie kan alleen in uitzonderingsgevallen een rol spelen. Kan de minister aan het college van procureurs-generaal de vraag

voorleggen of er binnen Nederland al ervaring is opgedaan met het vragen van een second opinion? Ik weet dat hiervan in enkele gevallen gebruik is gemaakt. Heeft dit iets opgeleverd dat niet in het hoofdonderzoek is gebleken? Zijn er ervaringen in het buitenland met dergelijke constructies? Ik stel met de minister de kwaliteitswaarborgen van het hoofdproces centraal en ik ben met hem tegenstander van institutionalisering of introductie van een soort klachtrecht in de opsporingsketen.

Minister **Korthals**: Voorzitter! Wij kunnen nog lang praten over wat bij dergelijke zaken het begrip "second opinion" precies inhoudt. Een hoger beroep op een vonnis van een rechter is ook een vorm van second opinion. Een andere vorm van second opinion wordt mogelijk gemaakt door artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering. Mensen die ontevreden zijn over het vervolgingsbeleid van het openbaar ministerie kunnen op grond van dit artikel aan het hof vragen om het OM te dwingen deze zaak alsnog voor te brengen. Deze voorbeelden zijn meestal het gevolg van strafrechtelijke onderzoeken die onbevredigend zijn geëindigd voor de slachtoffers of nabestaanden. Ik vind primair dat het openbaar ministerie zelf de taak heeft om alle nieuwe feiten die naar boven komen, te controleren en daar een reactie op te geven. Ik zou het op dit moment fout vinden als daar een geïnstitutionaliseerd second-opinionstelsel aan gekoppeld zou worden. Ik ben daar bepaald tegen. Ik wil echter graag nog eens nagaan of er nog andere vormen van second opinion bestaan in Nederland op het gebied van het strafrecht. Ik zal dat de Kamer laten weten in de brief die ik voornemens ben hierover te zenden.

Vragen van het lid Atsma aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, over het van de kabel verdrijven van publieke zenders door de kabelmaatschappij UPC.

De **voorzitter**: De heer Atsma moet heel even wachten, want de staatssecretaris, die er zonet nog zat,

is even ontsnapt. Strafreghels en nablijven, vrees ik, staatssecretaris.

De heer **Atsma** (CDA): Mevrouw de voorzitter! In Nederland zijn een aantal grote kabelbedrijven. De abonnees van het bedrijf UPC in het Noorden werden afgelopen week vrijdag verrast met een brief. Zoals u weet, woon ik in het Noorden. In die brief werd melding gemaakt van het feit dat per heden alle kanalen opnieuw moeten worden ingesteld. Het gaat om 31 kanalen. Dat kan lastig zijn, vooral voor mensen die niet precies weten hoe het instellen van een televisietoestel of een videorecorder werkt. Men heeft hiervoor in de betreffende brief een oplossing aangedragen. Je kunt namelijk een technicus inhuren à f 30 voor het eerste en f 25 voor het tweede apparaat. Tel uit je winst!

Maar, mevrouw de voorzitter, daar gaat het in de kern niet om. Het gaat erom dat UPC heeft aangekondigd dat acht zenders verdwijnen naar de S-band. Dit is een band die wordt gebruikt om de mogelijkheden van de kabel optimaal te benutten. Wij hebben ons echter laten vertellen en ook gisteren gehoord van technici, dat toestellen van zeven à acht jaar of ouder de S-band niet kunnen ontvangen. Dat is lastig. UPC maakt melding van het feit dat met ingang van heden zenders als de BBC, publieke Duitse zenders en de regionale omroep in het Noorden – omroep Fryslân – niet meer te ontvangen zijn. Dat is voor ons aanleiding om de staatssecretaris een aantal vragen te stellen, temeer omdat degenen die vandaag en gisteren aan de bel hebben getrokken omdat zij hun eigen publieke zender niet meer kunnen ontvangen, het advies kregen om dan maar een nieuw televisietoestel te kopen.

1. Heeft de staatssecretaris kennisgenomen van deze ontwikkeling? Zo ja, vindt hij dit een gewenste ontwikkeling?

2. Omroep Fryslân zit in het must-carrypakket, wat betekent dat deze zender moet worden doorgegeven. Is de staatssecretaris met ons van mening dat hierin enige strijdigheid kan zitten met de Mediawet die aangeeft dat het must-carrypakket bij iedereen te ontvangen moet zijn?

De heer Van der Ploeg, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

3. Is de staatssecretaris bereid en kan hij op korte termijn stappen zetten die kunnen leiden tot het weer ontvangen van de publieke zenders die men moet kunnen ontvangen?

Staatssecretaris **Van der Ploeg**: Voorzitter! UPC is inderdaad op veel kabelnetten de indeling aan het veranderen. Dat is ook gerapporteerd in een brief van 8 september. Dat was zes dagen vóór de omschakeling en de heer Atsma wees er terecht op dat dit rijkelijk kort is. Het is te kort om familie of kennissen te mobiliseren om een tv-toestel opnieuw te programmeren. Als dat je niet zelf lukt – ik geef toe dat ik het ook vrij moeilijk vind – dan kun je een handelaar inschakelen aan wie je het voor *f* 30 kunt uitbesteden.

Het echte probleem is dat bij de omschakeling in Friesland de programma's van de lokale en regionale tv-omroepen in de zogenaamde S-band zijn ingedeeld. Dat is een deel van het frequentiespectrum dat in de ether niet wordt gebruikt voor tv-uitzendingen en waarop voornamelijk militaire toepassingen zijn gepland. De kabelmaatschappijen mogen die frequenties wel gebruiken en Verkeer en Waterstaat heeft daar ook toestemming voor gegeven. De heer Atsma constateert terecht dat

toestellen die ouder zijn dan acht jaar niet op de frequenties in de S-band kunnen worden afgestemd. Dit betekent dat de lokale en regionale omroepen niet meer kunnen worden ontvangen door mensen met een oud toestel. Naar schatting zijn dat ongeveer 5000 mensen in de regio, vaak ouderen en minder draagkrachtigen. De lokale en regionale publieke omroepen zitten in het must-carrypakket van de Mediawet en hoewel die zich niet uitlaat over de technische aard van de uitzendingen op de kabel, lijkt doorgifte van deze programma's via de S-band in strijd met doel en strekking van de Mediawet. Doel van de must-carryregeling is immers dat ieder die is aangesloten op de kabel, deze programma's kan ontvangen. Aangezien de programma's van de regionale Friese tv wel met oude toestellen via de ether, dus met een antenne, zijn te ontvangen, zou gesteld kunnen worden dat deze niet onveranderd worden doorgegeven. Dit schrijft de Mediawet voor en ik meen dat hiertoe een amendement strekte dat deze wet op dit punt veranderde.

De eerste vraag van de heer Atsma, of ik hiervan kennis had genomen, heb ik positief beantwoord. Dit geldt ook voor de tweede vraag, namelijk of ik het verontrustend vind, en voor de derde, of Omroep Friesland in het must-

carrypakket zit. Voorts vind ik het inderdaad belangrijk dat hieraan uiting wordt gegeven. Wat de te nemen stappen betreft, lijkt het mij het beste dat ik het Commissariaat voor de media zal verzoeken om na te gaan of de must-carryverplichting wordt overtreden. Ik ben van mening dat dit zo is, maar laat het commissariaat daar een oordeel over vellen. Als die verplichting wordt overtreden, zal ik het commissariaat verzoeken, daartegen op te treden.

De heer **Atsma** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Ik dank de staatssecretaris voor zijn heldere antwoorden. Wij zijn er buitengewoon blij mee dat hij dit met de CDA-fractie een verontrustende ontwikkeling vindt. Het is een ontwikkeling die zich afspeelt in het publieke domein, dus het lijkt mij terecht dat de staatssecretaris probeert om stappen te zetten die dit kunnen voorkomen. Is hij bereid om nog heden – vandaag wordt immers de verandering in frequenties en kanalen doorgevoerd – met het Commissariaat voor de media in verbinding te treden, teneinde op korte termijn duidelijkheid te creëren? Is hij ook bereid om opname van de regionale en publieke omroepen in het must-carrypakket te bespreken met zijn collega van Binnenlandse Zaken? De regionale omroep heeft immers in geval van calamiteiten een heel nadrukkelijke functie. De CDA-fractie hecht dan ook in dat verband aan een zo groot en breed mogelijk bereik.

Is de staatssecretaris net als de CDA-fractie van mening dat de vraag relevant is wie eventueel de kosten moet dragen voor het inschakelen en aanbrengen van nieuwe frequenties op de toestellen? Immers, in veel gevallen zijn het de lagere overheden of anderen geweest die met veel machtsvertoon en geweld de kabel hebben verkocht. In het algemeen is daar niet gering aan verdiend. Kunnen niet ook in die zin nadere voorwaarden worden gesteld inzake wezenlijke veranderingen, zoals die in dit geval hebben plaatsgevonden?

Staatssecretaris **Van der Ploeg**: Voorzitter! Vandaag zal ik het Commissariaat voor de media vragen, te beoordelen of de

Van der Ploeg

must-carryverplichting is overtreden. Als dat het geval is, zal worden verzocht daartegen op te treden. Ik zal ook vragen om spoed.

Ik zal met collega Peper contact opnemen over de problematiek van de rampenzender. Afstemming hierover vindt automatisch plaats.

Dan kom ik op de vraag over de kosten. Het is mogelijk om de oudere toestellen te herprogrammeren. Voor sommigen is dat in technisch opzicht een hele stap. Dan moet een handelaar worden ingehuurd en dan kost het misschien f 30. Ik ga daar niet op vooruitlopen. Mijn antwoord hierop is voorlopig "nee", maar laten wij proberen het probleem op te lossen in plaats van het symptoom te bestrijden.

De heer **Van Bommel** (SP): Voorzitter! Ik dank de staatssecretaris dat hij hiertegen wil optreden. Ik stel vast dat wij in het kabeldebat in feite steeds achter de feiten aanlopen. De ontwikkelingen gaan zo snel dat wij daarop alleen maar kunnen reageren. Kan de staatssecretaris niet iets verzinnen, zodat hij en het Commissariaat voor de media actief tegenover de kabelbedrijven opereren om dit soort problemen voor te zijn?

Mijn tweede vraag betreft de prijs. Ik heb twee weken geleden in het debat Televisie zonder grenzen al gezegd dat het ertoe zal leiden dat wij minder televisie krijgen voor dezelfde prijs. In sommige gevallen zal zelfs meer moeten worden betaald. Ik vind dat schandalig. Ik meen dat wij de discussie over de kabelnotitie niet moeten afwachten, maar daarover op korte termijn met de staatssecretaris van gedachten moeten wisselen om te bekijken hoe wij dat kunnen voorkomen.

Staatssecretaris **Van der Ploeg**: Voorzitter! Er is natuurlijk een zekere connectie. Die wordt ook duidelijk gemaakt in de vraag naar een anticipatie op de introductie van de digitale decoder. In zekere zin kun je stellen dat aan de nieuwe indeling van de gele band is af te lezen dat in feite al vooruitgelopen wordt op de invoering van digitale decoders. Alle programma's die in een later stadium eventueel achter de decoder moeten verdwijnen, lijken op de

hogere kanalen geprogrammeerd te worden. In de lagere kanalen bevinden zich uitsluitend de publieke programma's die in het basispakket voorkomen. De indeling waarvoor nu is gekozen en die wij nu bespreken, laat de toepassing van een eenvoudig filter toe om een onderscheid te maken tussen basispakketten en pluspakketten. Ik begrijp de vraag goed. Het is bekend dat ik mij zorgen maak over het feit dat je door de decoder voor hetzelfde televisieaanbod meer moet betalen. Het kabinet heeft ook in de eerste kabelnota gezegd dat het dat als een probleem ervaart. Een economische analyse zal spoedig, in de vervolgcabelnota, worden gegeven. Ik neem aan dat wij de discussie die nu weer wordt aangewakkerd, zullen vervolgen.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Voorzitter! Als uit de uitspraak van het Commissariaat voor de media blijkt dat de Mediawet op dit punt niet waterdicht is, is de staatssecretaris dan bereid de Mediawet zo te wijzigen dat iedereen die in Friesland een televisietoestel bezit, ook omroep Friesland kan ontvangen?

Staatssecretaris **Van der Ploeg**: Voorzitter! Ik wil hierop niet vooruitlopen. Als ik het mij goed herinner, heeft de Partij van de Arbeid hierover een amendement ingediend. Ik ga ervan uit dat dit amendement goed genoeg geformuleerd is, maar mocht dat het geval zijn, dan kunnen wij bij de behandeling van de Concessiewet proberen dit punt nog aan snee te krijgen.

De heer **Nicolaï** (VVD): Voorzitter! Vindt de staatssecretaris het niet veel belangrijker dat dit op een structurele manier wordt opgelost? Dat zou betekenen dat elke burger zelf kan kiezen wat hij wil zien en hoeveel hij daarvoor wil betalen. Dat houdt in: digitaliseren en invoeren van de decoder. Dan had zich deze situatie – en daarop hoor ik graag een reactie van de staatssecretaris – niet eens voorgedaan. Is dat niet de beste oplossing en de beste weg om zulke problemen aan te pakken, maar vooral te voorkomen? Hadden zij niet

voorkomen kunnen worden als de Kabelnotitie eerder was besproken, zoals is gevraagd door de Kamer en dit tot andere besluitvorming had geleid bij de staatssecretaris?

Staatssecretaris **Van der Ploeg**: Als er geen publieke omroepen zijn en alle omroepen achter een decoder zouden zitten, commercieel zijn en op die wijze betaald kunnen worden, dan is er geen probleem. Wij hebben momenteel een wet met een must-carry-verplichting. Daarnaast zijn er regionale publieke omroepen, waarvan wij graag hebben dat zij getoond worden. In dit geval gaat het om de Friese omroep. Ik ben van mening dat de wet goed wordt toegepast en uitgevoerd en daar gaat het mij om.

De heer **Nicolaï** heeft volstrekt gelijk dat op de langere termijn – en naar mijn mening kan die lange termijn niet kort genoeg zijn – bespoedigd moet worden dat er echt individuele keuzevrijheid voor burgers komt. Op de korte termijn mag dat geen excuus zijn om huidige consumenten op te zadelen met hogere kosten zonder dat zij daar meer diensten voor terugkrijgen. Het gaat altijd om dat evenwicht.

De heer **Bakker** (D66): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij degenen die het betreuren dat wij over dit onderwerp niet uitgebreider hebben kunnen spreken naar aanleiding van de Kabelnotitie die al eerder in deze Kamer op de agenda had moeten staan. Wij hebben nu een Kabelnotitie, maar die is vooral probleemstellend. Daarin worden de keuzes die gemaakt moeten worden, niet gemaakt.

De staatssecretaris komt binnenkort met een "echte" Kabelnotitie. Kunnen wij ervan op aan dat de voorstellen over hoe het in de toekomst moet, gebaseerd zullen worden op de beslissingen die de staatssecretaris vandaag neemt ter wille van de helderheid voor het veld, voor de kabelexploitant, maar ook voor provinciale en lokale bestuurders en voor programma-raden die hiermee te maken hebben? Met andere woorden: neemt de politiek in dit debat de leiding? Bepalen wij mede wat er gebeurt

Mevrouw Van Gent (GroenLinks)

zodat wij niet iedere week door nieuwe toestanden worden overvallen?

Staatssecretaris **Van der Ploeg**: Ja.

Vragen van het lid Van Gent aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, over **de zogenaamde factory outlet centra**.

Mevrouw **Van Gent** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter. Op 16 juli heeft de fractie van GroenLinks schriftelijke vragen gesteld over de zogenaamde factory outlet centra. Dat zijn grootschalige winkelcentra buiten het stadscentrum waar fabrikanten hun overtollige of verouderde producten kunnen verkopen tegen dumprijzen. Tot op heden hebben wij nog steeds geen antwoord gekregen op die schriftelijke vragen, terwijl wij toch alweer twee maanden verder zijn. Wij hebben uit de dagbladen begrepen dat de minister van VROM met ons grote problemen heeft met de komst van deze fabriekswinkels, maar officieel hebben wij nog geen antwoord gekregen.

De gemeenten Lelystad, Goes, Sas van Gent, Roermond en Beverwijk hebben zeer concrete plannen om buiten het bestaande stadscentrum om een dergelijk mega-koopjespaleis te gaan ontwikkelen. Wij vinden dat wij lang genoeg gewacht hebben op die antwoorden. Daarom willen wij op deze wijze aan de minister van VROM een aantal vragen voorleggen.

Bent u met GroenLinks van mening dat de ontwikkeling van de zogenaamde factory outlet centra op perifere locaties strijdig is met het bestaande beleid voor grootschalige en perifere detailhandelsvestigingen?

Deelt u onze bezwaren, maar ook die van bijvoorbeeld het MKB en de Nationale winkelraad tegen de komst van deze zogenaamde factory outlet centra naar Nederland, bijvoorbeeld omdat deze centra een impuls geven aan ongewenste automobiliteit en verdere aantasting van de bestaande groene ruimte tot gevolg hebben en de binnenstedelijke economie ernstig ontwrichten en leegloop en verpaupering van de steden tot gevolg kunnen hebben?

Bent u voornemens om mogelijk via aanwijzing op basis van de Wet op de ruimtelijke ordening de ontwikkeling van deze factory outlet centra tegen te gaan c.q. te voorkomen?

Bent u bereid, de Kamer op korte termijn een notitie te doen toekomen over de onwenselijkheid van de

ontwikkeling van factory outlet centra?

Tegen de vestiging van een fabriekswinkel bij Lelystad heeft de minister in de pers zwaarwegende bezwaren geuit. Mogen wij daaruit concluderen dat deze bezwaren maatgevend zullen zijn voor het rijksbeleid met betrekking tot deze factory outlet centra?

Minister **Pronk**: Voorzitter. Voorzitter. Ik ben terecht naar de Kamer geroepen omdat ik schriftelijke vragen niet tijdig heb beantwoord. De tweede vraag of factory outlet centra strijdig zijn met het huidige beleid ten aanzien van perifere detailhandelsvestigingen was niet gemakkelijk te beantwoorden. Overigens wordt tegenwoordig al gesproken over factory outlet villages, een soort dorpjes bestaande uit perifere grootschalige detailhandelsvestigingen. Omdat enkele departementen het niet eens konden worden over de beantwoording van deze vraag, hebben wij helaas de termijn laten verstrijken. Ik kan u geen definitief antwoord geven, maar ik kan wel iets hierover opmerken.

Uiteraard zijn wij op de hoogte van de discussie. Het gaat namelijk niet alleen om, zoals in de vragen wordt verondersteld, een aantal plaatsen in Zeeland. Ook in andere provincies, zoals het westen van het land en in Limburg, doet zich dit verschijnsel voor. Ik heb ook al verontruste brieven gezien van een buitenlandse minister die wijst op vestigingen over de grens. Het is een nieuwe marktform die naar West-Europa is overgewaaid maar waarvoor nog geen beleid is.

Dat soort vestigingen heeft voordelen. Het resultaat zal uitmonden in wat goedkopere producten. De nadelen echter zijn grootschalige vestigingen, terwijl veel vervoer wordt aangetrokken op plaatsen waar vaak nog geen openbare vervoersvoorzieningen zijn. Het MKB wees er ook terecht op dat de kans dat het winkelbestand in de binnensteden daardoor wordt aangetast aanzienlijk is. Als dit het geval is, ontstaat strijdigheid met het beleid op het terrein van de ruimtelijke ordening, dat er in belangrijke mate op gericht is om de positie van de steden te versterken.